

Shrnutí

- Pro českou ekonomiku byl v roce 2017 příznačný silný hospodářský růst. Hrubý domácí produkt (HDP) se navýšil o 4,3 % a přispěly k tomu všechny jeho složky. Posílila role spotřeby, která se loni zvýšila o 3,4 %. Po slabém roce 2016 k růstu HDP přispěly i investiční výdaje. Ty vzrostly o 3,7 %. Již čtvrtý rok přetrvával silný kladný příspěvek bilance zahraničního obchodu. Hrubá přidaná hodnota (HPH) se zvýšila o 4,2 %. Silná zahraniční poptávka byla živnou půdou pro zpracovatelský průmysl, který většinou přispíval k růstu HPH. Díky rostoucí domácí kupní síle však prosperovala i odvětví služeb. Česko patřilo mezi nejrychleji rostoucí země EU. Výrazně překonalo unijní průměr růstu HDP, který dosáhl 2,4 %
- Cenový vývoj se v roce 2017 odpoutal od trendu předchozích tří let a vykázal výraznější růstovou dynamiku. Zrychlil zejména růst spotřebitelských cen, které se v loňském roce zvýšily celkem o 2,5 %. Hlavním tahounem růstu byly ceny potravin, zesílil však i vliv cen bydlení a dopravy. Zejména ceny bydlení vstoupily do veřejné diskuze v souvislosti se silně rostoucími cenami nemovitostí. Výrazné zrychlení růstu spotřebitelských cen bylo společné celé EU. Ceny průmyslových výrobců se loni zvýšily o 1,8 %. Hlavní podíl na tom mělo navýšení cen ve zpracovatelském průmyslu o 2,3 %, po pěti letech se však zvýšily i ceny těžby a dobývání (3,8 %). Výrazného růstu se dočkaly i ceny zemědělské výroby (7,3 %). Přispěly k tomu především ceny živočišné výroby, které vzrostly o 15,2 %. Celkové zrychlení ekonomiky a zejména mzdového růstu vedlo i ke zvýšení cen tržních služeb o 1,3 %. Domácí cenový vývoj ovlivňovaly i negativní směnné relace. Ty byly výsledkem poklesu cen vývozu o 0,1 % (ceny dovozu vzrostly o 0,9 %). Klíčovým faktorem se stalo posílení kurzu koruny vůči euru i dolaru. To způsobovalo pokles cen vývozu i dovozu, zejména v druhé polovině roku.
- V roce 2017 silně rostl vývoz (6,5 %) i dovoz (6,8 %) zboží. Rostl přebytek obchodu s motorovými vozidly a stroji a zařízeními. Růst cen některých surovin pak zvýšil deficit obchodu se zeměmi mimo EU, odkud Česko většinou suroviny dováží. Celkový přebytek zahraničního obchodu navyšovaly služby. Ekonomická prosperita vedla mimo jiné k nárůstu zisků z přímých investic. Ty byly reinvestovány ve větší míře než v minulých letech. Ekonomické vztahy se zahraničím ovlivnilo i ukončení režimu intervencí a následné posílení kurzu koruny vůči ostatním měnám. Vedlo to k výraznému navýšení zahraničního dluhu, především v podobě krátkodobého zadlužení.
- Investiční výdaje se loni zvýšily o 3,3 %. Dynamika již nebyla tak ovlivněna vývojem čerpání evropských dotací jako v letech 2014-2016. Zvýšily se investiční výdaje ve všech sektorech ekonomiky. Nefinanční podniky se snažily výdaji na stroje a zařízení řešit problém nedostatku pracovní síly, domácnosti dále investovaly do obydlí. U finančních institucí pokračoval výrazný nárůst investic směřovaný do ICT a produktů duševního vlastnictví. Vládní instituce mírně oživily investice do infrastruktury. Loňské posílení investiční aktivity bylo společné většině států ze střední a východní Evropy.
- Tuzemský trh práce zažil v roce 2017 výjimečný rok. Pokračující svižný růst ekonomiky se pozitivně odrazil v tvorbě nových pracovních míst i v tempu celkové zaměstnanosti. Role zpracovatelského průmyslu jako hlavního tvůrce pracovních míst loni oslabil ve prospěch služeb, kde sílila zejména odvětví s dominancí státu. Pokračovala také dlouhodobě silná poptávka po pracovnících v informačních a komunikačních činnostech. Sezónně očištěná míra obecné nezaměstnanosti se v roce 2017 plynule snižovala a na jeho konci dosahovala u žen 2,9 %, u mužů 2,0 %. Práci nacházeli hlavně dlouhodobě nezaměstnaní. V míře nezaměstnanosti podobně jako v míře volných pracovních míst drželo Česko primát v EU. Objem vyplacených mezd byl (v pojetí národních účtů) meziročně vyšší o 8,2 %. K akceleraci růstu průměrných výdělků přispělo zvyšování minimální mzdy i navýšení v oblastech s dominancí veřejného sektoru. Relativní mzdové rozdíly z pohledu odvětví, profesí či regionů se nezvyšovaly.
- Sektoru nefinančních podniků, reprezentovanému z pohledu tvorby HPH téměř z poloviny odvětvím průmyslu, se dařilo. Jeho podíl na přidané hodnotě celé ekonomiky vzrostl na rekordních 62,7 %. Růstové tempo zaměstnanosti sláblo (na +1,7 %), přesto bylo vyšší než v celé ekonomice. Sílicí náklady na pracovní sílu se odrazily v míře zisku podniků, jež klesla druhým rokem v řadě. V kontextu EU však patřila k nejvyšším, unijní úroveň převyšovala o 9,4 p. b. Výše čistého odlivu vlastnických důchodů ze sektoru nefinančních podniků (509 mld. korun) se meziročně nezměnila, když snížení negativního salda úroků, ale i dividend bylo

kompensováno vyšším objemem reinvestovaných zisků z přímých zahraničních investic. Míra investic podniků činila 28,1 % a meziročně se snížila o 0,8 p. b. Tempo růstu objemu bankovních úvěrů nefinančním podnikům mírně zvolnilo na 4,9 % (z 6,6 % z roku 2016). Platební morálka podniků se dále zlepšovala.

- V sektoru finančních institucí se začala výrazněji projevovat několik let trvající stagnace zaměstnanosti, která loni vyústila do poklesu o 3,2 %. Výsledkem bylo mírné snížení vyplacených náhrad zaměstnancům (navzdory růstu průměrné mzdy ve finančnictví a pojišťovnictví o 3,6 %). Míra zisku celého sektoru následně dosáhla 61,3 %.
- Domácnosti čerpaly z úspěšného ekonomického vývoje. Jejich disponibilní důchod loni vzrostl o 4,1 % a hlavní měrou se na růstu podílelo zvyšování mezd a platů. Naopak výsledné saldo důchodů z vlastnictví i saldo druhotného rozdělení (sociální příspěvky minus odvedené daně) růst disponibilního příjmu tlumilo. Na rozdíl od minulých třech let se v roce 2017 zvýšil rozdíl mezi nominálním růstem příjmů a reálným posílením kupní síly. Výdaje domácností na konečnou spotřebu loni vzrostly o 4,3 %, nejvíce od roku 2003. Rychlejší růst spotřeby než příjmů vedl také k poklesu míry úspor. K nárůstu spotřeby nejvíce přispěly výdaje na služby, které sílily pátým rokem i výraznější růst výdajů na střednědobé statky (oblečení, obuv, sportovní vybavení, atd.). Zvýšená investiční aktivita domácností (především do obydlí) byla spojena mimo jiné s rostoucími cenami nemovitostí. To potvrzují i data ČNB, ze kterých vyplývá rostoucí průměrná výše poskytnutých úvěrů na bydlení.
- Hospodaření sektoru vládních institucí bylo loni přebytkové, podruhé v řadě. Přebytek se meziročně zvýšil a dosáhl 80,6 mld. korun (1,6 % HDP). V mezinárodním srovnání se tak Česko vyšší relativního přebytku vyvíjelo na třetí místo v EU. Na výsledku hospodaření se projevil zejména silný růst daňových příjmů spojený s rostoucím výkonem ekonomiky i mzdovým vývojem. Výdaje sektoru vládních institucí rovněž silně rostly. Klíčový vliv měly náhrady zaměstnanců sektoru (nárůst o 10,2 %), především místní vládní instituce k tomu přidaly i silný růst investičních výdajů.
- HPH v odvětví zemědělství, lesnictví a rybníkářství se meziročně snížila o 3,0 %, nejvíce po roce 2010. V samotném lesnictví výkony rostly. Rekordní těžba dřeva (nejvyšší po v historii ČR) souvisela s kalamitními situacemi. Zemědělství táhla dolů rostlinná produkce, v níž slabší úroda obilovin, olejnin či ovoce zastínila dobré výsledky producentů cukrové řepy, luskovin, chmele i vinných hroznů. Naopak v živočišné oblasti vyšší produkce mléka i vajec dokázaly pokles výroby masa (o 2,5 % meziročně, nejhlubší za posledních pět let) kompenzovat. Negativní saldo agrárního zahraničního obchodu ČR se nadále prohlubovalo – jak u prvovýrobců, tak zejména u zpracovatelů.
- Průmysl loni těžil z rostoucí tuzemské i zahraniční poptávky. HPH posílila meziročně o 9,0 %, nejvíce po roce 2006. K růstu HPH v průmyslu přispěly z poloviny automobilový průmysl a nejbližší návazné obory. Dařilo se strojírenství, výrobě počítačů, ale i většině menších zpracovatelských oborů. Po ukončení odstávek plně obnovily výrobní kapacity chemický průmysl i energetika. S dlouhodobějšími problémy se naopak potýkal těžební průmysl a také hutnictví.
- Meziroční pokles produkce ve stavebnictví se loni zastavil, nepříznivý vývoj v případě HPH ale přetrvával. Ta loni jen nepatrně překračovala úroveň z roku 2012, kdy v tomto odvětví recese vrcholila. K redukci HPH přispělo loni hlavně inženýrské stavitelství. Více se dařilo specializovaných stavebním činnostem. Již druhým rokem v řadě zůstaly nejvýznamnější složkou stavebních prací opravy a údržba. Zrychloval růst výstavby nebytových výrobních budov. Již čtvrtým rokem v řadě mírně oživala výstavba bytových budov. Vyhledky odvětví stavebnictví se v průběhu roku výrazně zlepšovaly, což souviselo s růstem nových zakázek.
- V celém terciárním sektoru ekonomiky vzrostla v roce 2017 HPH o 4,2 %. Vedle peněžnictví a pojišťovnictví se dařilo zejména informačním komunikačním činnostem (+5,7 %). Na růstu služeb se ale nejvíce podílelo uskupení obchod, doprava, ubytování a pohostinství, které k meziročně vyšší HPH přispělo téměř ze 40 %. Příznivý vývoj na trhu práce společně s dalším posílením optimistických očekávání spotřebitelů vyústily v téměř 6 % růst maloobchodních tržeb. Šlo o desetileté maximum. Rostoucí mobilita obyvatel se odrážela ve vyšších přepravních výkonech všech druhů veřejné dopravy. Tržby v ubytování byly podpořeny dynamickým růstem cestovního ruchu. Loni počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních meziročně vzrostl o 8,8 % a poprvé překročil hranici 20 milionů. K růstu počtu přenocování přispěli v roce 2017 nejvíce ruští občané.